

V Česku se z 80 procent na péči o nemohoucí seniory podílejí rodiny, ve Skandinávii je to o čtvrtinu méně

Jitka Vlková redaktorka

10. 3. 2026 00:00 • 6 min. čtení

► **PŘEHRÁT ČLÁNEK**

 ODEBÍRAT AUTORKU

Stát by si měl zmapovat, kolik pečovatелů a v jakých regionech chybí, a pak podle toho navýšit dotace. Dnes tyto informace chybí, říká Jiří Horecký, šéf Asociace poskytovatelů sociálních služeb. Autor • Lukáš Bíba

Už teď poptávka po domovech seniorů zaostává za nabídkou míst v nich, péči o rostoucí počet seniorů budou muset v příštích desetiletích vzít jejich blízcí ještě víc na sebe. „Pokud budeme chtít, a tomu se nevyhneme, přesunout významnou část péče na rodiny, musíme jim s péčí pomoci a dát jim možnost si odpočinout,“ vysvětluje Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb. V rozhovoru pro Stárnoucí Česko popisuje, kam by se měl tento obor ubírat, aby byla profesionální péče dostupnější.

Se zvyšujícím se počtem seniorů v populaci budou výrazně chybět kapacity v sociálních službách. Projevuje se jejich nedostatek už dnes?

Jsme schopni to evidovat jen v pobytových službách – domovech seniorů. Počty neuspokojených žádostí oscilují mezi 60 tisíci a 90 tisíci. To číslo je ale potřeba očistit –

jsou tam duplicitní žádosti do více domovů, dále když někdo zemře, jeho příbuzní už do systému nehlásí, že místo nepotřebují. Část žádostí je podaná pro jistotu, i když to dotyčný ještě úplně nepotřebuje. Pokusili jsme se o to a počítali jsme jen ty klienty, kteří by byli schopni a ochotni nastoupit na uvolněné místo v řádu jednotek týdnů. Vyšlo nám, že Česku aktuálně chybí 12 až 15 tisíc lůžek.

Jaká je kapacita v domovech seniorů a jak bude potřeba ji rozšiřovat?

| Předplatné HN+ je zcela bez reklam.

Aktuálně je v sociálních službách pro seniory určeno zhruba 65 tisíc lůžek. Kapacity se nám meziročně trochu navyšují, o vyšší stovky až 1500 lůžek, ale ta jsou prakticky hned obsazená. Když se před dvěma lety otevřel domov se zvláštním režimem, který je určený pro seniory s demencí, v Táboře, s kapacitou 45 lůžek, byl do tří měsíců naplněný. O půl roku později už bylo na čekací listině kolem 150 lidí. A **převís do budoucna poroste**. Spočítali jsme, že **do pěti let by bylo potřeba** deset tisíc nových lůžek a do 15 let 39 tisíc, což ani není možné za tak krátkou dobu vystavět. Proto je třeba hledat řešení v neformální péči a v terénních službách.

Kde vedle domovů pro seniory ještě chybí kapacity?

Největší deficit je u odlehčovacích pobytových služeb. Ty mají pečujícím umožnit, aby si mohli během roku na týden či měsíc odpočinout. Těch lůžek je málo a dnes je obsazují lidé, kteří čekají na domov. Krátkodobé pobyty se tak prodlouží na půl roku a to nesplňuje původní účel. Pokud budeme chtít, a tomu se nevyhneme, přesunout významnou část péče na rodiny, musíme jim dát možnost si odpočinout.

Dožít doma. Zařízení pro seniory nestíhají a stát chce motivovat k péči rodinu, pomoci má nová dávka

8. 9. 2025 • 6 min. čtení

Jak moc utrácejí příjemci příspěvku na péči za sociální služby a do jaké míry zůstávají peníze v rodině, u příbuzných?

U nižších stupňů závislosti to rodina zvládá, u vyšších už nastupuje terénní nebo pobytová služba. V Česku je podle průzkumů evropské agentury Eurofound 80 procent celkové péče poskytováno rodinou, tedy takzvaně neformálně pečujícími. Pro srovnání ve skandinávských zemích je to 60 procent.

Čím to je, že v Česku pečuje hlavně rodina?

Vyšší podíl neformální péče je i v celé střední Evropě, baltských zemích a ve Středozeří – v Itálii, Španělsku. Má se za to, že rodina je co do odpovědnosti za péči na prvním místě. Dále jsou v těch zemích nízké kapacity – i kdyby nechtěla rodina pečovat, nemá se kam obrátit o pomoc. Skandinávské země mají v evropském srovnání naopak nejvyšší kapacity domů pro seniory a ambulantních a terénních služeb. Je to tam vnímáno jinak, nepovažuje se tam za ostudu, když rodina péči přesune na pečovatele, stát nebo municipality. Někde mezi tím jsou německy mluvící země i Belgie.

Jak moc jsou české sociální služby závislé na cizincích – například na ukrajinských pečovatelkách?

V rámci každoročního průzkumu ohledně nedostatku pracovníků se naše asociace ptá i na počet ukrajinských pracovníků a ten je relativně malý. Lidí v sociálních službách pracuje více než 140 tisíc, z toho zhruba dvě třetiny v platovém, tedy veřejnoprávním sektoru. Přes tisíc lidí je ukrajinské národnosti, což je relativně málo. Zkratky, že kdyby Ukrajinci odešli, zhroutí se nám zdravotní a sociální péče, jsou pravdivé jen zčásti – zdravotní částečně ano, tam je ukrajinských sester hodně.

Sociální služby pro ně nejsou zajímavé – kvůli odměně?

Průměrný plat pečovatelky v pobytové službě, například v domově pro seniory se zvláštním režimem, je přes čtyřicet tisíc korun hrubého, včetně všech příplatků za denní i noční směny, po letošním navýšení od dubna by se to mohlo zvednout ke 43 tisícům. Ve mzdové sféře je to tradičně o několik jednotek tisíc méně. Pro ukrajinské sestry je prestižnější a lukrativnější jít dělat do nemocnice, a ne do domova pro seniory. A co se týká pozic pečovatelek, nedokážeme konkurovat hotelům, restauracím, kdy část odměny může být kombinací dohod nebo šedé ekonomiky. To u nás nejde, lidé musí být nahlášeni a zaměstnáni.

A do budoucna – budou sociální služby závislé na zahraničních pracovnících?

Počty, které nám teď chybí v této oblasti, nejsou v porovnání s evropskými zeměmi tak hrozné – aktuálně je to kolem 3000 lidí s tím, že číslo s demografickými změnami poroste. Například v Rakousku chybí přes sto tisíc lidí a v Evropě celkově zhruba 1,2 milionu v pečovatelských profesích. Ve Švýcarsku nebo Německu jsou domovy, kde většina pracovníků nejsou místní, je tam 15, 20 různých národností. Očekávám, že část chybějících sil získáme na místním trhu práce třeba s přicházející digitalizací – například z maloobchodů, kde roste počet samoobslužných pokladen. Pokud bude revize inkluzivního vzdělávání ve školách a dojde ke zpřísnění vzdělávání u asistentů pedagoga, mohou někteří přijít k nám. Je otázka, jestli se nám vyplatí dělat velké náборы pracovníků z Filipín, Mongolska, Vietnamu, Nepálu. Zatím je to u nás ojedinělý jev, ale za pět let bude situace daleko horší.

V programovém prohlášení vláda uvádí, že chce rozvíjet terénní a ambulantní péči, která lidem umožní žít co nejdéle v jejich přirozeném prostředí. Kolik klientů se dnes k těmto službám nedostane, když je potřebuje?

Podle neúplných čísel, která dnes vykazují poskytovatelé, jsou to vyšší jednotky tisíc odmítnutých a my odhadujeme, že to bude spíš 15 až 20 tisíc. Potřebujeme plánovat kapacity, ale nevíme, jaká je aktuální situace v sociálních službách, jen u domovů. Chybí informace, jestli lidé poptávají hodinu dvakrát týdně nebo čtyři hodiny každý den. Pak si můžeme říct, ve kterých regionech posílíme terénní službu skrze státní nebo krajskou dotaci, aby byla lépe dostupná. Chtěli bychom prosadit novelu zákona, která podrobnější vykazování nastaví.

Stárnoucí Česko

Ministr práce Aleš Juchelka se vyjádřil, že by se na financování sociálních služeb měly více podílet samosprávy. Už teď dotují jimi zřizované kapacity. Jak to vidíte za poskytovatele?

Diskutuje se o tom už několik let. Města mají povinnost zajišťovat péči nebo ji podporovat, ale v zákoně o obcích není definováno jak, kolik a pro koho, je to jen obecný závazek. Kraje, města a obce se podílejí na celkovém financování zhruba 15 procenty. Navrhovali jsme revoluční věc – dát městům a obcím povinnost zajistit pečovatelskou službu na svém území tak, jako dnes mají povinnost zajistit školky a školy. Pokud tam

Stáhněte si přílohu

v [PDF](#)

mají nějakého nesoběstačného seniora, zajistily by mu pečovatelku – buď z vlastní pečovatelské služby, nebo by se domluvily s příspěvkovou organizací většího města nebo s neziskovkou – Charitou, Diakonií. Anebo založí pečovatelskou službu s více obcemi společně. Pak se můžeme bavit, že tato povinnost by mohla být kompenzovaná změnou v rozdělení daní. Terénní služba by měla být dostupná na celém území České republiky, nejenom ve velkých městech, která si to mohou dovolit.

Článek byl publikován ve speciální příloze HN [Stárnoucí Česko](#).